

III

(Alte acte)

SPAȚIUL ECONOMIC EUROPEAN

DECIZIA NR. 84/16/COL A AUTORITĂȚII AELS DE SUPRAVEGHERE

din 27 aprilie 2016

de modificare, pentru a o suta una oară, a normelor procedurale și de fond în domeniul ajutoarelor de stat prin introducerea noilor Orientări pentru analiza compatibilității cu funcționarea Acordului privind SEE a ajutorului de stat destinat să promoveze realizarea unor proiecte importante de interes european comun [2017/267]

AUTORITATEA AELS DE SUPRAVEGHERE („AUTORITATEA”),

AVÂND ÎN VEDERE Acordul privind Spațiul Economic European („Acordul privind SEE”), în special articolele 61-63 și Protocolul 26,

AVÂND ÎN VEDERE Acordul dintre statele AELS privind instituirea unei Autorități de Supraveghere și a unei Curți de Justiție (denumit în continuare „Acordul privind Autoritatea de Supraveghere și Curtea de Justiție”), în special articolul 24 și articolul 5 alineatul (2) litera (b),

Întrucât:

În temeiul articolului 24 din Acordul privind Autoritatea de Supraveghere și Curtea de Justiție, Autoritatea pune în aplicare dispozițiile Acordului privind SEE referitoare la ajutoarele de stat.

În temeiul articolului 5 alineatul (2) litera (b) din Acordul privind Autoritatea de Supraveghere și Curtea de Justiție, Autoritatea emite notificări sau orientări privind aspectele tratate în Acordul privind SEE, în cazul în care acordul respectiv sau Acordul privind Autoritatea de Supraveghere și Curtea de Justiție prevede în mod expres acest lucru sau în cazul în care Autoritatea îl consideră necesar.

La 20 iunie 2014, Comisia Europeană a adoptat o comunicare care prezintă „criteriile pentru analiza compatibilității cu piața internă a ajutorului de stat destinat să promoveze realizarea unor proiecte importante de interes european comun” ⁽¹⁾. Comunicarea se aplică de la 1 iulie 2014 până la 31 decembrie 2020.

Această comunicare are relevanță și pentru Spațiul Economic European.

Aplicarea uniformă a normelor SEE privind ajutoarele de stat trebuie asigurată pe tot teritoriul Spațiului Economic European, în conformitate cu obiectivul omogenității stabilit la articolul 1 din Acordul privind SEE.

În conformitate cu punctul II din titlul „GENERALITĂȚI” de la pagina 9 din anexa XV la Acordul privind SEE, Autoritatea, după consultarea Comisiei, trebuie să adopte acte corespunzătoare celor adoptate de Comisia Europeană.

DUPĂ consultarea Comisiei Europene,

DUPĂ consultarea statelor AELS asupra acestui subiect prin intermediul scrisorii din data de 25 ianuarie 2016,

⁽¹⁾ JO C 188, 20.6.2014, p. 4.

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

Normele de fond în domeniul ajutoarelor de stat se modifică prin introducerea noilor Orientări pentru analiza compatibilității cu funcționarea Acordului privind SEE a ajutorului de stat destinat să promoveze realizarea unor proiecte importante de interes european comun. Noile orientări sunt anexate prezentei decizii și fac parte integrantă din aceasta.

Articolul 2

Numai versiunea în limba engleză a prezentei decizii este autentică.

Adoptată la Bruxelles, 27 aprilie 2016.

Pentru Autoritatea AELS de Supraveghere

Sven Erik SVEDMAN

Președinte

Frank BÜCHEL

Membru al Colegiului

ANEXĂ

Orientări pentru analiza compatibilității cu funcționarea Acordului privind SEE a ajutorului de stat destinat să promoveze realizarea unor proiecte importante de interes european comun ⁽¹⁾

CUPRINS

1. Introducere
2. Domeniu de aplicare
3. Criterii de eligibilitate
 - 3.1. Definiția proiectului
 - 3.2. Interesul european comun
 - 3.2.1. Criterii generale cumulative
 - 3.2.2. Indicatori pozitivi generali
 - 3.2.3. Criterii specifice
 - 3.3. Importanța proiectului
4. Criterii de compatibilitate
 - 4.1. Necesitatea și proporționalitatea ajutorului
 - 4.2. Prevenirea denaturărilor nejustificate ale concurenței și testul comparativ
 - 4.3. Transparența
5. Dispoziții finale
 - 5.1. Obligația de notificare
 - 5.2. Evaluare *ex post* și raportare
 - 5.3. Intrarea în vigoare, valabilitate și revizuire

Costuri eligibile

1. Introducere

1. Prezentul capitol al orientărilor furnizează îndrumări privind evaluarea, în temeiul normelor privind ajutoarele de stat, a finanțării publice a proiectelor importante de interes european comun (PIIEC).

⁽¹⁾ Prezentele orientări corespund Comunicării Comisiei Europene privind criteriile pentru analiza compatibilității cu piața internă a ajutorului de stat destinat să promoveze realizarea unor proiecte importante de interes european comun, publicată la 20 iunie 2014 (JO C 188, 20.6.2014, p. 4).

2. PIIEC pot reprezenta o contribuție foarte importantă la creșterea economică, crearea de locuri de muncă și competitivitate pentru industria și economia Spațiului Economic European (SEE), având în vedere efectele lor de propagare pozitive, care influențează piața internă și societatea din SEE.
3. PIIEC fac posibilă reunirea cunoștințelor, a expertizei, a resurselor financiare și a actorilor economici din SEE, pentru a se depăși disfuncționalitățile importante ale pieței sau cele de la nivel sistemic, precum și provocările de la nivelul societății la care nu s-ar putea găsi soluții în lipsa acestor proiecte. Aceste inițiative sunt menite să reunească sectorul public și pe cel privat pentru a întreprinde proiecte pe scară largă, care să aducă beneficii importante SEE și cetățenilor părților contractante.
4. PIIEC pot fi relevante pentru toate politicile și acțiunile care contribuie la îndeplinirea unor obiective europene comune, în special în ceea ce privește obiectivele Strategiei Europa 2020 ⁽¹⁾, inițiativele emblematiche ale Uniunii Europene și domeniile-cheie pentru creșterea economică, precum tehnologiile generice esențiale ⁽²⁾ (TGE).
5. Inițiativa de modernizare a ajutoarelor de stat (MAS) ⁽³⁾ invită la direcționarea ajutoarelor de stat către obiective de interes european comun, în acord cu prioritățile agendei Europa 2020, pentru a răspunde la disfuncționalitățile pieței sau la alte disfuncționalități sistemice importante care stau în calea promovării creșterii economice și a creării de locuri de muncă, precum și a dezvoltării unei piețe interne integrate, dinamice și competitive. Realizarea PIIEC necesită de multe ori o participare semnificativă din partea autorităților publice, întrucât în absența acesteia astfel de proiecte nu ar putea obține finanțare de pe piață. În cazul în care finanțarea publică a unor astfel de proiecte reprezintă ajutor de stat, prezenta comunicare stabilește regulile aplicabile pentru a asigura păstrarea unor condiții de concurență echitabilă pe piața internă.
6. Inițiativa MAS reprezintă o bună ocazie de actualizare a orientărilor existente și de consolidare a acestora într-un singur document, pentru a fi aliniată la obiectivele Strategiei Europa 2020 și ale MAS, precum și pentru extinderea lor la alte domenii în care acestea ar putea fi aplicabile. Prin urmare, prezentele orientări înlocuiesc orice dispoziții existente referitoare la PIIEC. În acest mod, prezentele orientări oferă părților contractate îndrumări specifice și transdisciplinare, care vizează încurajarea dezvoltării proiectelor colaborative importante de promovare a intereselor europene comune.
7. Articolul 61 alineatul (3) litera (b) din Acordul privind SEE prevede că ajutoarele destinate să promoveze realizarea unui proiect important de interes european comun pot fi considerate compatibile cu funcționarea Acordului privind SEE. În consecință, prezentele orientări oferă îndrumări în ceea ce privește criteriile pe care le va aplica Autoritatea AELS de Supraveghere („Autoritatea”) pentru evaluarea ajutoarelor de stat destinate să promoveze realizarea PIIEC. Mai întâi, orientările definesc domeniul de aplicare al acestora, după care prezintă o listă de criterii pe care Autoritatea o va folosi pentru a evalua natura și importanța unor astfel de proiecte în scopul aplicării articolului 61 alineatul (3) litera (b) din Acordul privind SEE. Apoi, orientările explică modul în care Autoritatea va evalua compatibilitatea finanțării publice a PIIEC în temeiul normelor privind ajutoarele de stat.
8. Prezentele orientări nu exclud posibilitatea ca ajutoarele destinate să promoveze realizarea unor PIIEC să fie considerate compatibile cu funcționarea Acordului privind SEE pe baza altor dispoziții, în special pe baza articolului 61 alineatul (3) litera (c) din Acordul privind SEE, precum și a normelor de punere în aplicare aferente. Cadrul privind ajutoarele de stat a fost modernizat pentru a le oferi părților contractante posibilități mai extinse de a subvenționa proiecte importante care remediază disfuncționalități ale pieței și provocări în materie de coeziune în diverse zone, în vederea promovării creșterii durabile și a creării de locuri de muncă. Cu toate acestea, este posibil ca dispozițiile în cauză să nu corespundă pe deplin relevanței, specificității și caracteristicilor PIIEC, care pot necesita dispoziții specifice în materie de eligibilitate, compatibilitate și procedură, care fac obiectul prezentelor orientări.

2. Domeniu de aplicare

9. Prezentele orientări se aplică în cazul PIIEC din toate sectoarele de activitate economică.

⁽¹⁾ Comunicarea Comisiei, Europa 2020: O strategie europeană pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii, COM(2010) 2020 final, 3 martie 2010.

⁽²⁾ Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor „O strategie europeană privind tehnologiile generice esențiale – o punte către creștere economică și locuri de muncă”, COM(2012) 341 final, 26 iunie 2012.

⁽³⁾ Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social și Comitetul Regiunilor – „Modernizarea ajutoarelor de stat în UE”, COM(2012) 209 final, 8 mai 2012.

10. Prezentele orientări nu se aplică:
- (a) măsurilor care implică ajutoare pentru întreprinderile aflate în dificultate, astfel cum sunt acestea definite în orientările privind salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate ⁽¹⁾ sau în eventualele orientări ulterioare, astfel cum au fost modificate sau înlocuite;
 - (b) măsurilor care implică ajutoare pentru întreprinderi care fac obiectul unui ordin de recuperare neexecutat în urma unei decizii anterioare a Autorității, prin care un ajutor este declarat ilegal și incompatibil cu funcționarea Acordului privind SEE;
 - (c) măsurilor de ajutor care implică prin natura lor, prin condițiile în care sunt acordate sau prin metoda de finanțare o încălcare nedisociabilă a dreptului SEE ⁽²⁾, în special:
 - măsurile de ajutor în cazul cărora acordarea de ajutoare este condiționată de obligația ca beneficiarul să își aibă sediul în partea contractantă relevantă sau să fie stabilit cu preponderență în partea contractantă respectivă;
 - măsurile de ajutor în cazul cărora acordarea de ajutoare este condiționată de obligația ca beneficiarul să utilizeze bunuri produse la nivel național sau servicii naționale;
 - măsurile de ajutor care limitează posibilitatea beneficiarului de a exploata în alte părți contractante rezultatele obținute din cercetare, dezvoltare și inovare.

3. Criterii de eligibilitate

11. Pentru a stabili dacă un proiect intră sub incidența articolului 61 alineatul (3) litera (b) din Acordul privind SEE, se aplică următoarele criterii:

3.1. Definiția proiectului

12. Ajutorul propus se referă la un singur proiect care este clar definit în ceea ce privește obiectivele și termenii de punere în aplicare, inclusiv în ceea ce privește participanții și finanțarea ⁽³⁾.
13. Autoritatea poate, de asemenea, considera eligibil un „proiect integrat”, cu alte cuvinte un grup de proiecte individuale inserate într-o structură, o foaie de parcurs sau un program comun, care urmăresc același obiectiv și au la bază o abordare sistemică și coerentă. Componentele individuale ale proiectului integrat pot avea drept obiect niveluri diferite ale lanțului de aprovizionare, dar trebuie să fie complementare și necesare pentru atingerea obiectivului european important ⁽⁴⁾.

3.2. Interesul european comun

3.2.1. Criterii generale cumulative

14. Proiectul trebuie să contribuie într-o manieră concretă, clară și identificabilă la îndeplinirea unuia sau a mai multor obiective europene comune și trebuie să aibă un impact semnificativ asupra competitivității SEE, a creșterii durabile, să răspundă unor provocări de la nivelul societății sau să creeze valoare în SEE.

⁽¹⁾ Orientări privind ajutoarele de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor nefinanciare aflate în dificultate, astfel cum au fost adoptate prin Decizia nr. 321/14/COL (JO L 271, 16.10.2015, p. 35 și Suplimentul SEE nr. 62, 15.10.2015, p. 1). După cum se explică la punctul 23 din orientările respective, având în vedere că însăși existența sa este în pericol, o întreprindere aflată în dificultate nu poate fi considerată un vehicul adecvat pentru promovarea altor obiective de politică publică până când nu este asigurată viabilitatea acesteia.

⁽²⁾ A se vedea, de exemplu, cauza C-156/98 Germania/Comisia, EU:C:2000:467, punctul 78 și cauza C333/07 Régie Networks/Rhône Alpes Bourgogne, EU:C:2008:764, punctele 94-116.

⁽³⁾ În cazul cercetării și dezvoltării, atunci când două sau mai multe proiecte nu sunt separabile în mod clar unele de altele și, în special, în cazul în care nu prezintă probabilități independente de succes tehnologic, acestea trebuie considerate ca fiind un singur proiect. Nu sunt considerate compatibile ajutoarele pentru un proiect care nu conduce decât la schimbarea amplasamentului proiectului în cadrul SEE, fără modificarea naturii, a dimensiunii sau a sferei proiectului.

⁽⁴⁾ În cele ce urmează, denumirea de „proiect” se referă atât la proiectele individuale, cât și la proiectele integrate.

15. Proiectul trebuie să reprezinte o contribuție importantă la îndeplinirea obiectivelor europene comune, de exemplu prin faptul că are o importanță majoră pentru: strategia Europa 2020, Spațiul european de cercetare, strategia europeană pentru tehnologiile generice esențiale (TGE) ⁽¹⁾, strategia energetică pentru Europa ⁽²⁾, cadrul pentru 2030 pentru politici în domeniul climei și al energiei ⁽³⁾, Strategia europeană a securității energetice ⁽⁴⁾, strategia europeană în domeniul electronic, rețelele transeuropene de transport și energetice, inițiativele emblematice ale Uniunii, cum ar fi O uniune a inovării ⁽⁵⁾, O agendă digitală pentru Europa ⁽⁶⁾, O Europă eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor ⁽⁷⁾ sau O politică industrială integrată adaptată erei globalizării ⁽⁸⁾.
16. În proiect trebuie să fie în mod normal implicate cel puțin două părți contractante ⁽⁹⁾, iar beneficiile acestuia trebuie să nu se limiteze la finanțarea părților contractante, ci să ajungă la o mare parte a SEE. Beneficiile proiectului trebuie să fie clar definite, într-o manieră concretă și identificabilă ⁽¹⁰⁾.
17. Beneficiile proiectului nu trebuie să se limiteze la întreprinderile sau la sectorul în cauză, ci trebuie să aibă o relevanță mai largă și să se aplice economiei sau societății europene prin efecte de propagare pozitive (cum ar fi existența unor efecte sistemice la multiple niveluri ale lanțului valoric sau pe piețele din aval sau din amonte ori existența unor utilizări alternative în alte sectoare sau a unui transfer modal), care să fie definite clar, într-o manieră concretă și identificabilă.
18. Proiectul trebuie să fie cofinanțat de către beneficiar.
19. Proiectul trebuie să respecte principiul eliminării treptate a subvențiilor dăunătoare mediului, astfel cum a fost reiterat în foaia de parcurs către o utilizare eficientă a resurselor ⁽¹¹⁾.

3.2.2. Indicatori pozitivi generali

20. Pe lângă criteriile cumulative prevăzute în secțiunea 3.2.1, Autoritatea va avea o poziție mai favorabilă dacă:
 - (a) proiectul a fost conceput pentru a face posibilă participarea tuturor părților contractante interesate, având în vedere tipul de proiect, obiectivul urmărit și necesarul de finanțare al acestuia;
 - (b) în concepția proiectului este implicată Comisia Europeană sau orice altă entitate juridică căreia Comisia Europeană i-a delegat competențe, cum ar fi Banca Europeană de Investiții;

⁽¹⁾ Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor – „O strategie europeană privind tehnologiile generice esențiale – o punte către creștere economică și locuri de muncă”, COM(2012) 341 final, 26 iunie 2012.

⁽²⁾ Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor, „Energie 2020: Strategie pentru o energie competitivă, durabilă și sigură”, COM(2010) 639 final, 10 noiembrie 2010.

⁽³⁾ Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor, „Un cadru pentru politica privind clima și energia în perioada 2020-2030”, COM(2014) 15 final, 22 ianuarie 2014.

⁽⁴⁾ Comunicarea Comisiei către Parlamentul European și Consiliu, „Strategia europeană a securității energetice”, COM(2014) 330 final, 28 mai 2014.

⁽⁵⁾ Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor, „Inițiativă emblematică a Strategiei Europa 2020 – O Uniune a inovării”, COM(2010) 546 final, 6 octombrie 2010.

⁽⁶⁾ Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor, „O agendă digitală pentru Europa”, COM(2010) 245 final, 26 august 2010, astfel cum se menționează în rezoluția din cadrul celei de a 37-a reuniuni a Comisiei parlamentare mixte a SEE la 26 octombrie 2011.

⁽⁷⁾ Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social și Comitetul Regiunilor, „O Europă eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor – inițiativă emblematică a Strategiei Europa 2020”, COM(2011) 21, 26 ianuarie 2011.

⁽⁸⁾ Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor, „O politică industrială integrată adaptată erei globalizării – Atribuirea celui mai important rol competitivității și sustenabilității”, COM(2010) 614 final, 28 octombrie 2010.

⁽⁹⁾ Cu excepția proiectelor referitoare la infrastructurile de cercetare interconectate și a proiectelor TEN-T, care prezintă o importanță transnațională fundamentală, deoarece fac parte dintr-o rețea transfrontalieră conectată fizic sau deoarece sunt esențiale pentru consolidarea gestionării traficului transfrontalier sau a interoperabilității.

⁽¹⁰⁾ Simplul fapt că un proiect este realizat de întreprinderi din țări diferite sau că o infrastructură de cercetare este utilizată ulterior de întreprinderi cu sediul în state membre diferite nu este suficient pentru ca un proiect să fie considerat PIIEC. Curtea de Justiție a arătat că un proiect poate fi considerat ca fiind de interes european comun atunci când face parte dintr-un program european transnațional care beneficiază de susținerea comună a unui număr de guverne din statele membre ale SEE sau atunci când decurge din acțiunea concertată a unui număr de state membre ale SEE, destinată să combată o amenințare comună. Cauzele conexe C-62/87 și 72/87 Exécutive regional wallon și SA Glaverbel/Comisia, EU:C:1988:132, punctele 22-23.

⁽¹¹⁾ Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor, „Foaie de parcurs către o Europă eficientă din punct de vedere al utilizării resurselor”, COM(2011) 571 final, 20 septembrie 2011.

- (c) în selecția proiectului este implicată Comisia Europeană sau orice altă entitate juridică căreia Comisia Europeană i-a delegat competențe, cu condiția ca respectiva entitate să acționeze în acea calitate doar cu titlu de structură de punere în aplicare;
- (d) în structura de guvernanta a proiectului este implicată Comisia Europeană sau orice altă entitate juridică căreia Comisia Europeană i-a delegat competențe, precum și câteva părți contractante;
- (e) proiectul implică interacțiuni colaborative semnificative din punctul de vedere al numărului de parteneri, al implicării organizațiilor provenite din sectoare diferite sau al implicării unor întreprinderi de dimensiuni diferite;
- (f) proiectul implică existența unei cofinanțări din partea unui fond al AELS sau al Uniunii Europene ⁽¹⁾.

3.2.3. Criterii specifice

- 21. Proiectele de cercetare, dezvoltare și inovare trebuie să aibă un caracter inovator major sau să genereze o valoare adăugată semnificativă în materie de cercetare, dezvoltare și inovare, ținând cont de stadiul atins de tehnologie în sectorul în cauză.
- 22. Proiectele care presupun utilizări industriale trebuie să permită elaborarea unui nou produs sau a unui nou serviciu cu un conținut de cercetare și inovare ridicat și/sau punerea în practică a unui proces de producție care este inovator într-un mod fundamental. Modernizările periodice ale instalațiilor existente care nu prezintă o dimensiune inovatoare, precum și dezvoltarea de versiuni noi ale unor produse existente nu sunt considerate PIIEC.
- 23. Proiectele de mediu, cele energetice sau cele din domeniul transporturilor trebuie să aibă o importanță semnificativă pentru strategia de mediu, strategia energetică – inclusiv în ceea ce privește securitatea aprovizionării cu energie – sau strategia în domeniul transporturilor a Uniunii sau să contribuie în mod semnificativ la dezvoltarea pieței interne, inclusiv, dar nu exclusiv, în sectoarele menționate.

3.3. Importanța proiectului

- 24. Pentru a fi considerat PIIEC, un proiect trebuie să fie important din punct de vedere cantitativ sau calitativ. Acesta ar trebui să aibă o dimensiune sau o sferă deosebit de mare și/sau să implice un nivel considerabil al riscului tehnologic sau financiar.

4. Criterii de compatibilitate

- 25. Atunci când evaluează compatibilitatea cu funcționarea Acordului privind SEE a ajutoarelor destinate să promoveze realizarea unui PIIEC pe baza articolului 61 alineatul (3) litera (b) din Acordul privind SEE, Autoritatea va ține cont de criteriile enumerate în cele ce urmează ⁽²⁾.
- 26. Autoritatea va efectua un test comparativ pentru a evalua dacă efectele pozitive scontate depășesc efectele negative potențiale, conform celor de mai jos.
- 27. Ținând cont de natura proiectului, Autoritatea poate considera că existența unor disfuncționalități ale pieței sau a altor disfuncționalități sistemice importante, precum și a unei contribuții la interesul european comun, este prezumată dacă proiectul îndeplinește criteriile de eligibilitate prevăzute în secțiunea 3 de mai sus.

4.1. Necesitatea și proporționalitatea ajutorului

- 28. Ajutoarele nu trebuie să subvenționeze costurile unui proiect pe care o întreprindere le-ar fi suportat oricum și nu trebuie să compenseze riscul comercial normal al unei activități economice. Realizarea proiectului ar trebui să fie imposibilă în absența ajutoarelor sau acesta ar trebui să fie realizat la o anvergură sau sferă mai redusă ori într-o manieră diferită, care ar restrânge în mod semnificativ beneficiile preconizate ale acestuia ⁽³⁾. Ajutorul este considerat proporțional numai în cazul în care același rezultat nu ar putea fi obținut cu un ajutor mai redus.

⁽¹⁾ Finanțarea acordată de AELS sau de Uniunea Europeană, gestionată centralizat de către instituțiile, agențiile, întreprinderile comune sau alte organisme ale SEE sau ale Uniunii Europene, care nu este direct sau indirect sub controlul părților contractante, nu constituie ajutor de stat.

⁽²⁾ Potrivit jurisprudenței, Autoritatea dispune de putere de apreciere în ceea ce privește evaluarea compatibilității PIIEC. Cauzele conexe C-62/87 și 72/87, Executiv regional wallon și SA Glaverbel/Comisia, Rec., 1988, p. 1573, punctul 21.

⁽³⁾ Cererea de ajutor trebuie să precedă „demararea lucrărilor”, ceea ce înseamnă fie demararea lucrărilor de construcție în cadrul investiției, fie primul angajament ferm de comandă pentru echipamente sau alt angajament prin care investiția devine ireversibilă, oricare dintre acestea survine mai întâi. Cumpărarea de terenuri și lucrările pregătitoare, precum obținerea permiselor și realizarea studiilor preliminare de fezabilitate, nu sunt considerate drept demarare a lucrărilor.

29. Partea contractantă trebuie să pună la dispoziția Autorității informații corespunzătoare referitoare la proiectul care face obiectul ajutorului, precum și o descriere cuprinzătoare a scenariului contrafactual, care corespunde situației în care beneficiarul nu primește niciun fel de ajutor din partea vreunei părți contractante. Scenariul contrafactual poate consta în absența unui proiect alternativ sau într-un proiect alternativ clar definit și suficient de previzibil avut în vedere de beneficiar în cadrul procesului intern de luare a deciziilor și poate avea drept obiect un proiect alternativ desfășurat integral sau parțial în afara SEE.
30. În absența unui proiect alternativ, Autoritatea se va asigura că valoarea ajutorului nu depășește minimul necesar pentru ca proiectul care beneficiază de ajutor să fie suficient de profitabil, de exemplu prin crearea posibilității de a atinge un RIR care să corespundă valorii de referință sau pragului minim acceptabil specifice sectorului sau întreprinderii. Pot fi, de asemenea, utilizate în acest scop ratele normale de rentabilitate cerute de întreprinderea beneficiară în alte proiecte similare, costul de capital al întreprinderii în ansamblu sau valorile rentabilității observate în mod obișnuit în sectorul în cauză. Toate costurile și beneficiile relevante preconizate trebuie să fie luate în considerare pe întreaga durată de viață a proiectului.
31. Nivelul maxim al ajutoarelor va fi stabilit ținând cont de deficitul de finanțare identificat raportat la costurile eligibile. Intensitatea ajutorului poate atinge 100 % din costurile eligibile, dacă acest lucru este justificat de analiza privind deficitul de finanțare. Deficitul de finanțare se referă la diferența dintre fluxurile de numerar pozitive și negative pe durata de viață a investiției, actualizate la valoarea lor curentă pe baza unui factor de actualizare adecvat, care reflectă rata de rentabilitate necesară pentru ca beneficiarul să realizeze proiectul, în special ținând cont de riscurile implicate. Costurile eligibile sunt cele prezentate în anexă ⁽¹⁾.
32. În cazul în care se demonstrează, de exemplu prin intermediul unor documente interne ale întreprinderii în cauză, că beneficiarul ajutorului are de ales în mod clar între realizarea unui proiect pentru care se acordă ajutor și un proiect alternativ, fără ajutor, Autoritatea va compara valorile actualizate nete preconizate ale investiției în proiectul care beneficiază de ajutor și în proiectul contrafactual, ținându-se cont de probabilitățile diferitelor scenarii de afaceri aferente.
33. În analiza sa, Autoritatea va lua în considerare următoarele elemente:
- (a) specificarea schimbării avute în vedere: partea contractantă trebuie să specifice clar schimbarea de comportament care se așteaptă să rezulte în urma acordării ajutorului de stat, cu alte cuvinte dacă este inițiat un proiect nou sau este îmbunătățită dimensiunea, sfera sau ritmul unui proiect. Schimbarea de comportament trebuie să fie identificată comparând rezultatele preconizate și nivelul activității vizate între scenariile cu și fără ajutor. Diferența dintre cele două scenarii arată impactul măsurii de ajutor și efectul stimulat al acesteia;
- (b) nivelul de profitabilitate: în cazul în care un proiect nu ar fi suficient de profitabil în sine pentru a fi realizat de o întreprindere privată, însă ar genera beneficii importante pentru societate, este mai probabil ca ajutorul să aibă un efect stimulat.
34. Pentru a contracara denaturările reale sau potențiale, directe sau indirecte ale comerțului internațional, Autoritatea poate ține cont de faptul că, în mod direct sau indirect, concurenții aflați în afara SEE au primit (în ultimii trei ani) sau urmează să primească ajutoare de o intensitate echivalentă pentru proiecte similare. Cu toate acestea, în cazul în care denaturările comerțului internațional sunt susceptibile să se producă după mai mult de trei ani, având în vedere natura specială a sectorului în cauză, perioada de referință poate fi prelungită în mod corespunzător. Dacă este posibil, partea contractantă în cauză va furniza Autorității informații suficiente care să îi permită să evalueze situația, în special necesitatea de a lua în considerare avantajul competitiv de care se bucură un concurent dintr-o țară terță. În cazul în care Autoritatea nu dispune de informații privind ajutorul acordat sau preconizat, aceasta poate, de asemenea, să se bazeze pe dovezi circumstanțiale în decizia sa.
35. Pentru colectarea dovezilor, Autoritatea poate recurge la propriile competențe de investigare ⁽²⁾.

⁽¹⁾ În cazul unui proiect integrat, costurile eligibile trebuie detaliate la nivelul fiecărui proiect individual.

⁽²⁾ A se vedea articolul 1 alineatul (3) din Regulamentul (UE) nr. 734/2013 al Consiliului din 22 iulie 2013 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 659/1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE (JO L 204, 31.7.2013, p. 15). La data adoptării prezentelor orientări, se avea în vedere includerea Regulamentului (UE) nr. 734/2013 în Acordul privind SEE. Regulamentul (CE) nr. 659/1999 a fost încorporat în Acordul privind SEE prin Decizia nr. 164/2001 a Comitetului mixt al SEE (JO L 65, 7.3.2002, p. 46 și suplimentul SEE nr. 13, 7.3.2002, p. 26).

36. Alegerea instrumentului de ajutor trebuie efectuată ținând cont de disfuncționalitatea pieței sau de alte disfuncționalități sistemice importante pe care instrumentul de ajutor urmărește să le contracareze. De exemplu, în cazul în care problema subiacentă constă în lipsa accesului la finanțare, părțile contractante ar trebui în mod normal să recurgă la ajutoare sub formă de sprijin pentru asigurarea lichidității, cum ar fi împrumuturile sau garanțiile ⁽¹⁾. În cazul în care este necesar, de asemenea, să se asigure un anumit grad de partajare a riscurilor de către întreprindere, în mod normal instrumentul de ajutor ales ar trebui să fie un avans rambursabil. Instrumentele de ajutor rambursabile vor fi în general considerate un indicator pozitiv.
37. Obiectivele de asigurare a securității și a eficienței energetice trebuie avute în vedere în cadrul analizei, dacă acest lucru este relevant.
38. Autoritatea va aprecia mai favorabil proiectele care includ o contribuție proprie semnificativă a beneficiarilor sau a unor investitori privați independenți. Contribuțiile constând în active corporale și necorporale, precum și în terenuri, sunt contabilizate la prețul pieței.
39. Selecția beneficiarilor printr-o procedură de ofertare competitivă, transparentă și nediscriminatorie va fi considerată un element pozitiv.

4.2. *Prevenirea denaturărilor nejustificate ale concurenței și testul comparativ*

40. Partea contractantă ar trebui să furnizeze dovezi că măsura de ajutor propusă reprezintă instrumentul de politică adecvat pentru atingerea obiectivului proiectului. O măsură de ajutor nu va fi considerată adecvată dacă există alte instrumente de politică sau alte tipuri de instrumente de ajutor care permit obținerea aceluiași rezultat în condițiile unui efect de denaturare mai redus.
41. Pentru ca ajutorul să fie compatibil, efectele negative ale măsurii de ajutor în ceea ce privește denaturarea concurenței și impactul asupra comerțului între părțile contractante trebuie să fie limitate și mai puțin semnificative decât efectele pozitive în ceea ce privește contribuția la obiectivul european de interes comun.
42. Atunci când analizează efectele negative ale măsurii de ajutor, Autoritatea pune accent pe impactul previzibil pe care îl poate avea ajutorul asupra concurenței între întreprinderile de pe piețele produsului în cauză, inclusiv piețele din amonte și din aval, și asupra riscului de capacitate excedentară.
43. Autoritatea va evalua riscul de închidere a pieței și de dominare a pieței, în special în cazul nediseminării rezultatelor cercetării sau al unei diseminări limitate a acestora. Proiectele implicând construcția de infrastructuri ⁽²⁾ trebuie să asigure accesul deschis și nediscriminatoriu la aceste infrastructuri și prețuri nediscriminatorii ⁽³⁾.
44. Autoritatea va evalua potențialele efecte negative asupra comerțului, inclusiv riscul apariției unei curse a subvențiilor între părțile contractante, în special în ceea ce privește alegerea amplasamentului.

4.3. *Transparența*

45. Părțile contractante asigură faptul că următoarele informații sunt publicate pe un site internet cuprinzător privind ajutoarele de stat, la nivel național sau regional:
 - (a) textul măsurii de ajutor și dispozițiile de punere în aplicare a acesteia sau un link către acestea;
 - (b) identitatea autorității sau a autorităților care acordă ajutorul;
 - (c) identitatea beneficiarului individual, forma și valoarea ajutorului acordat fiecărui beneficiar, data acordării, tipul de întreprindere (IMM/întreprindere de mari dimensiuni), regiunea în care este situat beneficiarul (la nivelul NUTS II), precum și principalul sector economic în care își desfășoară activitățile beneficiarul (la nivel de grup NACE) ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ Ajutoarele sub formă de garanții trebuie să fie limitate în timp, iar ajutoarele sub formă de împrumuturi trebuie să facă obiectul unor perioade de rambursare.

⁽²⁾ Pentru evitarea oricărui dubiu, liniile-pilot nu sunt considerate infrastructuri.

⁽³⁾ Proiectele care implică infrastructuri energetice trebuie să respecte reglementările în materie de tarife și acces pe piață, precum și cerințele privind separarea dreptului de proprietate, în conformitate cu legislația referitoare la piața internă.

⁽⁴⁾ Cu excepția secretelor comerciale și a altor informații confidențiale, în cazuri justificate în mod corespunzător și sub rezerva acordului Autorității (capitolul privind secretul profesional în deciziile din domeniul ajutoarelor de stat, Decizia nr. 15/04/COL, publicată în JO L 154, 8.6.2006, p. 27 și Suplimentul SEE nr. 29, 8.6.2006, p. 1).

46. Se poate acorda o derogare de la această cerință în ceea ce privește ajutoarele individuale mai mici de 500 000 EUR. Informațiile respective trebuie să fie publicate după luarea deciziei de acordare a ajutorului, trebuie să fie păstrate timp de cel puțin 10 ani și trebuie să fie puse la dispoziția publicului larg fără restricții ⁽¹⁾. Părților contractante nu li se va cere să prezinte informațiile menționate mai sus înainte de 1 iulie 2016.

5. Dispoziții finale

5.1. Obligația de notificare

47. În conformitate cu articolul 1 alineatul (3) din partea I a Protocolului 3 la Acordul între statele AELS privind instituirea unei Autorități de Supraveghere și a unei Curți de Justiție, părțile contractante trebuie să informeze în prealabil Autoritatea în privința oricăror intenții de instituire sau de modificare a ajutoarelor de stat, inclusiv ajutoare pentru un PIIEC.

48. Părțile contractante implicate în același PIIEC sunt invitate, în măsura posibilului, să transmită Autorității o notificare comună.

5.2. Evaluare ex post și raportare

49. Realizarea proiectului trebuie să facă obiectul unor raportări periodice. Dacă este cazul, Autoritatea poate solicita efectuarea unei evaluări ex post.

5.3. Intrarea în vigoare, valabilitate și revizuire

50. Prezentele orientări se vor aplica de la data adoptării până la 31 decembrie 2020.

51. Autoritatea va aplica principiile stabilite în prezentele orientări tuturor proiectelor de ajutor notificate în legătură cu care se impune luarea unei decizii după data publicării orientărilor pe site-ul web al Autorității, chiar dacă proiectele au fost notificate anterior datei publicării.

52. În concordanță cu capitolul privind normele aplicabile pentru evaluarea ajutorului de stat ilegal din partea II a orientărilor privind ajutoarele de stat ⁽²⁾, Autoritatea va aplica, în cazurile de ajutoare care nu au fost notificate, prezentele orientări dacă ajutorul în cauză a fost acordat după intrarea în vigoare a orientărilor și normele în vigoare la momentul acordării ajutorului în toate celelalte cazuri.

53. Autoritatea poate decide să modifice oricând prezentele orientări în cazul în care acest lucru este necesar din motive legate de politica în materie de concurență sau pentru a ține seama de alte politici, angajamente internaționale, evoluții de pe piață sau din orice alt motiv justificat.

⁽¹⁾ Informațiile respective se publică în termen de șase luni de la data acordării. În cazul ajutoarelor ilegale, părțile contractante vor trebui să garanteze publicarea ex post a acestor informații, cel târziu în termen de șase luni de la data deciziei Autorității. Informațiile trebuie să fie disponibile într-un format care să permită căutarea, extragerea și publicarea cu ușurință a datelor pe internet, de exemplu în format CSV sau XML.

⁽²⁾ Decizia nr. 154/07/COL (JO L 73, 19.3.2009, p. 23 și Suplimentul SEE nr. 15, 19.3.2009, p. 1).

Apendice

Costuri eligibile

- (a) Studii de fezabilitate, inclusiv studiile tehnice pregătitoare, precum și costul obținerii autorizațiilor necesare pentru realizarea proiectului.
- (b) Costul instrumentelor și al echipamentelor (inclusiv al instalațiilor și al vehiculelor de transport) în măsura utilizării acestora în cadrul proiectului și pe durata acestei utilizări. Dacă astfel de instrumente și echipamente nu se folosesc pe întreaga lor durată de viață pentru proiect, sunt considerate eligibile doar costurile de amortizare corespunzătoare duratei proiectului, calculate pe baza bunelor practici contabile.
- (c) Costurile cu achiziția (sau construcția) clădirilor, a infrastructurii și a terenurilor, în măsura utilizării acestora în cadrul proiectului și pe durata acestei utilizări. Dacă aceste costuri sunt stabilite prin raportare la valoarea de transfer comercial sau la costurile de capital suportate efectiv, și nu la costurile de amortizare, atunci valoarea reziduală a terenurilor, a clădirilor și a infrastructurii ar trebui scăzută din deficitul de finanțare, fie *ex ante*, fie *ex post*.
- (d) Costurile cu alte materiale, consumabile și produse similare necesare pentru proiect.
- (e) Costurile de obținere, validare și apărare a brevetelor și a altor active necorporale. Costurile cu cercetarea contractuală, cunoștințele și brevetele cumpărate sau obținute cu licență din surse externe în condiții de concurență deplină, precum și costurile consultanței și ale serviciilor echivalente utilizate exclusiv pentru proiect.
- (f) Costurile de personal și alte costuri administrative (inclusiv cheltuielile de regie) suportate în mod direct pentru activitățile de cercetare, dezvoltare și inovare, inclusiv pentru activitățile de cercetare, dezvoltare și inovare care au legătură cu prima utilizare industrială ⁽¹⁾ sau, în cazul unui proiect de infrastructură, care sunt suportate în cursul construcției infrastructurii.
- (g) În cazul ajutoarelor acordate pentru un proiect care implică o primă utilizare industrială, cheltuielile de capital și cele operaționale (CAPEX și OPEX), cu condiția ca utilizarea industrială să decurgă dintr-o activitate de cercetare, dezvoltare și inovare ⁽²⁾ și să conțină o componentă foarte importantă de cercetare, dezvoltare și inovare, care reprezintă un element integrant și necesar pentru implementarea cu succes a proiectului. Cheltuielile operaționale trebuie să se refere la această componentă a proiectului.
- (h) Pot fi acceptate și alte costuri dacă sunt justificate și dacă au o legătură indisolubilă cu realizarea proiectului, cu excepția costurilor de exploatare care nu fac obiectul literei (g).

⁽¹⁾ Prima utilizare industrială se referă la extinderea la o scară mai largă a instalațiilor pilot sau la echipamentele și instalațiile care reprezintă o premieră în domeniul respectiv și care corespund etapelor ulterioare fazei pilot, inclusiv fazei de testare, dar anterioare producției de masă și activităților comerciale.

⁽²⁾ Nu este necesar ca prima utilizare industrială să fie realizată de aceeași entitate care a realizat activitatea de cercetare, dezvoltare și inovare, cu condiția ca această entitate să fi dobândit dreptul de a utiliza rezultatele activității de cercetare, dezvoltare și inovare anterioare și ca atât această activitate, cât și prima utilizare industrială să facă obiectul proiectului și să fie notificate împreună.